

ÖĞRETMEN EĞİTİMİ VE ETİK

DOÇ. DR. HASAN HÜSEYİN ÖZKAN*

Giriş

Bir ülkenin en önemli sistemlerinden biri “millî eğitim” sistemidir. Eğitim sistemini anlamayan toplumlar, kendi insanını yetiştirmede önemli sıkıntılar yaşarlar. Ülkemizin durumu bu açıdan hiç de iç açıcı değildir. Çünkü “millî” bir eğitim sistemi yerine, “siyasi” bir eğitim sistemini koymuş, bu sistemi oluşturan öğeleri de birbirinin alternatifi gibi görmüştür. Böyle bir toplumun eğitim sisteminin başarılı olması beklenemez.

Eğitim sistemini öğretmen, öğrenci ve eğitim programları gibi yapısal öğeler oluşturur. Sistemi oluşturan öğelerden biri görevini yerine getirmede aksaklıklar yaşarsa, sistem bütünüyle görevini yerine getiremeyecek, getirirse de sistemli, verimli ve bilimsel olmayacaktır. Ülkemiz eğitim sistemindeki uygulamalar, sistemi meydana getiren öğelerden birini diğerine tercih edebilmekte, birini düzeltirken (!), diğerini ihmal etmekte ya da yeniden bozmaktadır. Eğitim sistemimiz açısından baktığımızda; bu ihmal edilen ya da bozulan yapısal faktörlerden biri de hiç kuşku yok ki öğretmenlik mesleği ve bu mesleğinin eğitimi, ataması, istihdam edilmesi, denetlenmesi vb. etik dışı uygulamalarıdır.

* Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi.

Öğretmenlik mesleği, öğrencilere arzu edilen davranış değişikliklerini kazandırma yönünden kendi özünde/doğasında önemli etik ilkeler taşıyan bir meslektir.

Ülkemizde öğretmenlerin yasal konumu, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesi ile düzenlenmiştir. Yasaya göre "Öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir", şeklinde tanımlanmıştır. Cumhuriyetin kurulması ile bazı öğretmen yetiştirme modelleri uygulamaya konulmuş, öğretmenlik mesleğiyle ilgili çeşitli öğretmen eğitimi programları hazırlanmış, atama ve istihdamıyla ilgili de çok çeşitli uygulamalar yapılmıştır. Bu uygulamalar eğitim sistemine önemli katkılar sağlarken, aynı zamanda etik olmayan durumların yaşanmasına da neden olmuştur.

Bu bağlamda çalışmada, daha çok 1970'li yıllarda başlayan ve günümüze kadar devam edegelen, öğretmen yetiştirme ile ilgili etik olmayan uygulamalar ele alınacaktır. Ele alınan uygulamalar kısaca tanımlanacak, açıklanacak, analiz edilecek ve eleştirel bir yaklaşımla değerlendirilecektir.

Öğretmenlik Mesleğinde Etik

Öğretmenlik mesleği, öğrencilere arzu edilen davranış değişikliklerini kazandırma yönünden kendi özünde/doğasında önemli etik ilkeler taşıyan bir meslektir. Öğretmenlik eğitimi programları da meslek etiğini öğretmenlere kazandırma iş görüşüne sahip olmalıdır. Aynı zamanda öğretmenler, sağlam ve üstün karakterli insanlardır. Mesleki görev ve sorumluluklarını yerine getirirken çok önemli zorluklara göğüs germek, çok çalışmak, çalışırken önemli derecede rol model olmak, saygıyı hak etmek, saygı görmek, etik ilkeler ve kurallar doğrultusunda görevlerini yerine getirmek durumundadırlar.

Öğretmenlerin, bireyleri eğitmede ve toplumu şekillendirmedeki bu görevlerini etkinlikle yerine getirebilmesi için eğitim etik ve formasyonu ile donatılmaları gerekmektedir. Öğretmenlik mesleğinin bu etik anlayışı mesleğin yapısından, öğretmenlerin birbirlerinden ve öğrencileriyle etkileşiminden, eğitilme biçimlerinden, eğitim kurumlarının atmosferlerinden, toplumun yapısı ve sisteminden, siyasi yapı ve işleyişinden vb. kaynaklanabilir.

Etik, doğru ya da yanlış düşünce kalıpları ile ilgili bir kavramdır. İnsan tutum ve davranışlarının, iyi-kötü ya da doğru-yanlış yönden değerlendirilmesidir (Gözütok, 1999). White (1988) etiğin, insanların neler yaptıkları ve bunları nasıl yaptıkları ile ilgili olduğunu ifade etmektedir. İnsanların yaptıkları ve yaptıklarını yapma biçimleri

doğru mudur, yanlış mıdır, bunu kestirmek ya da standartlaştırmak ne derece mümkündür? Etik; insanların karakterleri, faaliyet ve tutumlarıyla ilgili değer tercihleridir. Pek çok insanı etkileyen bu tür durumlar, insanlara saygı, itibar, hak, adalet, karşılıklılık gibi duygular kazandırıyor etik durumları gösteriyor demektir. Bu değerlerin, etik standartlara uygun olup olmadığı, toplumun kültürü, inanç ve sistemlerinden etkilenmektedir. Etik değerlerin belirlenmesinde adalet, hak, hukuk, eşitlik, doğruluk, dürüstlük, bağlılık, toplumsal ya da bireysel faydacılık gibi ilkeler önemli bir yer tutar. Ayrıca güvenilirlik, sorumluluk, hak, yurttaşlık, saygı, ilgi ve duyarlılık gibi kavramlar da etiğin direkleri olarak ifade edilebilir. Bu durum meslekler için de geçerlidir. Uyulması gereken davranış kuralları da meslek etiği ilkelerini oluşturur. Bu etik ilke ve kurallarının oluşmasında mesleğin özellikleri kadar, meslek elemanlarının mesleği koruma ve geliştirme çabaları, o mesleğin eğitimi ve meslek örgütleri önemli görevlere sahiptirler. Bu görevler yerine getirilmezse, mesleğin eğitiminden de etiğinde de bahsedilmesi söz konusu değildir. Bu yüzden öğretmen eğitimi etiğinin belli bir standarda sahip olabilmesi için; eğitimi, çalışma şartları, özlük hakları ve toplumsal değerleri ile ilgili belli ortamların oluşturulması gerekmektedir.

Etik; insanların karakterleri, faaliyet ve tutumlarıyla ilgili değer tercihleridir. Pek çok insanı etkileyen bu tür durumlar, insanlara saygı, itibar, hak, adalet, karşılıklılık gibi duygular kazandırıyor etik durumları gösteriyor demektir.

Öğretmen Eğitimiyle İlgili Etik Dışı Uygulamalar

Öğretmen yetiştirme ile ilgili yasal düzenlemelerden biri 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunudur. Bu kanunla birlikte, öğretmenlik mesleği eğitimi yüksek eğitim seviyesine çıkarılmıştır. Bu dönemde iktidar istikrarsızlığı ve siyasi iktidarların çatışma ve çalkantıları, öğretmenlik mesleğine, onun kalitesine ve özellikle de saygınlığına çok büyük darbe vurmuştur. Özellikle ulusalcı ya da sol bir iktidar olarak kabul edilen CHP iktidarı döneminde, “45 günde” ve “mektupla”, 100 binden fazla kişi öğretmen olarak yetiştirildi ya da yetiştirildiği öne sürülerek hemen görev başı yaptırıldı. 45 günde öğretmen yapılanların sayısı 76.000 kişiydi ve bu da toplam öğretmen sayısının %40’ı demektir. O dönemde böyle bir uygulamayı yapanların hangi zihniyete ve nelere hizmet ettiklerini herkes çok iyi biliyor. Kahrolsun iktidar popülizmi ve rantçılık ki bu tür bir uygulamayı memleketin kaderi gibi, bir afyon

Meslek etiğine hizmet edecek öğretmen eğitiminin; iyi bir alan eğitimi ile birlikte, iyi bir genel kültür ve iyi bir öğretmenlik formasyon eğitimini temele aldığı görülmektedir.

gibi yutturdular. Bu yanlış uygulamalara karar verenlerin bir parça vicdanı var mıydı, varsa nasıl bir vicdandı bu? Bu durumu düşününce, nasıl bir meslek etiğine sahip olduğumuzu, öğretmenlik mesleğine nasıl bakıldığını çok iyi anlayabiliyorum. Ayrıca öğretmen olarak atanan bu insanların eğittiği bireylere nasıl yaklaştığını, öğrencileriyle ve öğretmen arkadaşlarıyla nasıl bir iletişim kurduğunu, toplumun onlara-onların topluma nasıl baktıklarını düşünüyorum ve sadece acı acı gülümsüyorum.

1982 yılında öğretmen yetiştirme sorumluluğu üniversitelere verildi. Ancak YÖK, Millî Eğitim Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı bir araya gelerek ülkemizin hangi branşlarda, ne kadar öğretmene ihtiyacı olduğuna ve “iş-istihdam

planlamasına” dair hiçbir çalışma yapmadı. Durum böyle iken 1996 yılında, iktisat, işletme, açık öğretim, suni tohumlama, veterinerlik, turizm gibi farklı öğrenim alanlarından mezun olan, lisans veya ön lisans fark etmeksizin 150 bin kişi, dönemin iktidarı tarafından sınıf öğretmeni olarak atandı. Bunu hangi insaf ve izan sahibi savunabilir ki. Konu iktidarı devam ettirme, yandaşlara hizmet, milliyetçi, vatansever duygu ve düşüncelerden yoksunluk olunca hesapsız ve şuursuzca öğretmenliğe herkes atanabilirdi ve atandı. Eğitim sisteminin yönetimini, insanlıktan nasibini almamış insanların yapması, “insanın eğitimini öğretmenlere” nasıl bırakabilir. Neden iş-istihdam dengesi gözetilerek öğretmen yetiştirme programları açılmadı. Aslında bunu her akademisyen biliyor. Sadece kendi çıkarlarımızı düşündüğümüzde, bu durum bilimsel etiğe uyar mı? Üniversite öğretim üyeliğine yakışır mı diye sormadan da edemiyorum.

Yine eğitim fakültelerinin programlarına baktığımızda, birçok etik dışı uygulamaların olduğu görülmektedir. Öğretmen yetiştiren kurumları yöneten dekanların ya da öğretim üyelerinin akademik alanı ne ise birçok eğitim fakültesi programı dekan ya da öğretim üyelerinin kendi alanlarına yönelik, ilgisiz derslerin açıldığı görülür. Alan eğitimine yönelik açılan yüksek lisans ve doktora programlarının ise alana yönelik olduğu, alanın eğitimi ve öğretmenlik meslek eğitimine yönelik derslere yeterince yer verilmeden “alan eğitimi” diplomalarının verildiği de görülmektedir. Bu durumların hangisi etik acaba? Oysa Millî Eğitim Temel Kanunu, öğretmenlerin hangi niteliklere uygun olarak yetiştirilmesi gerektiğini çok açık bir şekilde ifade etmektedir. Meslek etiğine hizmet edecek öğretmen eğitiminin; iyi bir alan eğitimi ile birlikte, iyi bir genel kültür ve iyi bir öğretmenlik formasyon eğitimini temele aldığı görülmektedir.

Bugün 100 kadar eğitim fakültesinde, öğretmenlik formasyon programına yönelik derslerden bazılarında farklı branşlardan mezun olan öğretim elemanlarının girdiğini görüyoruz. Bazı üniversitelerde eğitim bilimlerinin dışında, çok farklı branşlardan eğitim bilimleri bölümüne atamaların yapıldığına şahit oluyoruz. Bu durum bilimsel etiğe uygun mu? Ancak, sistem boşluk kabul etmez. Bunun gerçek sorumlularının, zamanında yeterli sayıda ve nitelikte öğretim elemanı yetiştirmeyen yetkililer, özellikle üniversiteler olduğu söylenebilir. Bu sorunun cevabını doğru vermiş olmak, vicdanımı rahatlatmıyor ama öğretmenlik mesleğine vurulan bir darbe olarak içimi acıtıyor. Sistemi yönetenlerin, sistemin işleyişinde görev ve sorumlulukları olanların, sistemdeki boşlukları giderecek önlemleri almaları ve etik dışı anlayışları yaşatacak boşlukları bir an önce oradan kaldırmaları gerekir. Gerekir ki, fırsat düşkünleri, etik ilke, kural ve standartlara sahip olmayanlar, bu imkân ve boşluklardan yararlanmasın.

1985-1991 yılları arasında öğretmenler sınav ile atanıyordu. En son 1991 yılında yapılan sınav kaldırıldı ve “kura ile” öğretmen atamaya başladılar. O yıllarda, fakültelerinden birincilikle mezun olan öğrencilerin “kura çıkmadı” diye atanmadığı, yedi yılda zor mezun olan öğrencilerin ise “kurada çıktığı” için atandığı kayıtlarda olmasa da zihinlerde capcanlı tazeliğini koruyor. O zaman üniversiteye kura ile öğrenci alınmalı, hangi öğretim elemanın hangi derse gireceği kura ile belirlenmeli, kura ile not verilmeli, geçti kaldı da kura ile belirlenmelidir. Olur mu böyle bir şey? Olursa ne olur ve öğretmenlik eğitimi ve meslek etiğine nasıl hizmet eder?

2013 KPSS A Grubu öğretmenlik sınavına, 450.645 öğretmen adayının girdiği istatistiklerde mevcuttur. Bu adayların 42 bini öğretmen olarak atandı. Bu sene sınava girecek aday sayısının, yeni mezun olacak adaylar ile formasyon almış adayları da hesaba katarsak 500.000’i geçeceği kabul edilebilir. Hal böyle iken, YÖK herhangi bir öğrenim alanını, öğretmenlik mesleğini yapmak için seçmemiş (fen-edbiyat, ilahiyat, güzel sanatlar, spor bilimleri, su ürünleri vb alanlardan mezun olmuş) bireyleri; “ayaküstü kurslarla” ya da “zip”lenmiş programlarla, öğretmen olarak yetiştirme uygulaması başlatmış ve sürekli yeni kararlar almakta, öğretmenlik formasyon eğitimi ile ilgili anlaşılmayan, uygulanması zor, istikrar ve tutarlılık göstermeyen kararlar almayı da sürdürmektedir. Bir taraftan mezunlara, bir taraftan 2013-14 yılında mezun olacaklara, diğer taraftan öğrenimini sürdüren diğer öğrencilere de formasyon verilmesi kararını almıştır. Bütün bu kararlar ne ülke gerçekleriyle ne de eğitim fakülteleri gerçekleriyle örtüşmektedir. Bu durum Eğitim Fakülteleri Dekanlar Konseyi (EFDEK) toplantısında da vurgulandı.

Bakanlığının verilerine göre, bazı branşlarda çok sınırlı sayıda yeni öğretmene ihtiyaç varken, bazı alanlarda ancak emekli olanların yerine atama yapılabilir. Bu durum göstermektedir ki, Türkiye’de öğretmen ihtiyacı hemen hemen doyum

Eğitim sistemi, politik çıkarlara alet edilmemelidir. Bu tür etik dışı uygulamalar ülkemize zarar vermiştir, vermektedir.

noktasına ulaşmıştır. Ülkemizde öğretmen yetiştirme ile ilgili en önemli gerçek öğretmen yetiştirme niteliğini artırmak ve öğretmen eğitimi standardını çağcıl düzeye ulaştırmaktır. Bu doğrultuda atılan adımlar da mevcuttur. Örneğin, eğitim fakültesi dekanlarının teklifi ile eğitim fakültelerinin ikinci öğretim programları bakanlıkça kapatılmıştır. Sonra, Yükseköğretim Genel Kurulu, açık öğretim ve uzaktan eğitimle öğretmen yetiştirme niteliği düşürdüğü gerekçesiyle, 2012-2013 akademik yılı başında Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi bünyesindeki Okul Öncesi Öğretmenliği ve İngilizce Öğretmenliği

programlarını kapatmıştır. Daha sonra YÖK, niteliği artırmak amacı ile, pedagojik formasyon eğitimi almak isteyen alan fakülteleri için ALES ve not ortalaması koşulunu getirmiştir. Danıştay 8. Dairesinin 20 Ekim 2010 tarih ve 2010/20741 sayılı, lisans öğrencilerine pedagojik formasyon sertifika programı uygulanmasına ilişkin yürütmeyi durdurma kararı bunlardan bazılarıdır. (<http://cms.inonu.edu.tr/tr/egitim/content/3901>). Görülüyor ki pek çok geçerli sebep, ülkemizin yeni ve hızlı bir şekilde öğretmen yetiştirme ihtiyacının olmadığını göstermekte, aksine kalite ve çağcıl manada kaliteli öğretmen yetiştirme gereksinimine ihtiyaç olduğunu göstermektedir. Ayrıca, öğretmenlik mesleğinin niteliği gereği, açık öğretim ve uzaktan eğitimle kazandırılacak bir meslek olmadığını anlamayanların; pedagojik formasyon sertifika programını bir döneme sığdırma yönünde üniversitelere baskı yapması, asıl görevi öğretmen yetiştirmek olan eğitim fakültelerinin görüşlerini almadan, YÖK'ün toplumun geleceğini ilgilendiren bu tür stratejik konularda tek başına karar vermesi, yüz binlerce adayın atanmak için sırada beklediği bir dönemde, neredeyse üniversiteye devam eden ya da üniversite mezunu olan herkese pedagojik formasyon sertifikası vermeye yönelik karar alması, hangi etik anlayışla izah edilebilir? Bu tür karar ve uygulamalarla, öğretmen eğitimi kalitesi mi, yoksa etik standartları mı yükselir, bunları da anlamak mümkün değildir. Bu tür kararlar, en hafif ifadeyle, öğretmenliğini bir meslek olarak kabul etmemektir. Öğretmen yetiştirme ve eğitim bilimleri alanını yok saymaktır. Böyle bir öğretmen eğitimi politikası olur mu? Bir ülkenin en önemli meslek etiğine sahip olması gereken mesleği, öğretmenlik mesleğidir. Çünkü tüm mesleklerin yolu öğretmenlik mesleğinden geçmektedir. Bunda nasıl bir etik aranır, bunu da (YÖK'de) bu kararı alan vicdan sahiplerine sormak gerekiyor.

Eğitim sistemi, politik çıkarlara alet edilmemelidir. Bu tür etik dışı uygulamalar ülkemize zarar vermiştir, vermektedir. Fen-edebiyat fakültelerini genellikle düşük puanlı öğrencilerin tercih etmesi sorununa çözüm bulmak ve mezunlarına istihdam

olanağı yaratmak amacıyla, fen-edebiyat fakülteleri dekanları kendi aralarında toplanmış, ortaöğretime öğretmen yetiştirme konusunu görüşerek, fen-edebiyat fakültelerinde lisans düzeyinde öğretmenlik meslek bilgisi programlarının açılmasını YÖK'e talep etmiştir. Bu süreçte YÖK; ne eğitim fakültelerinin görüşünü sormuş, ne de üniversite senatoları, insaf ve izan sahiplerinin itirazlarını dikkate almıştır. Başta fen-edebiyat ve ilahiyat fakülteleri olmak üzere, birçok fakülte pedagojik formasyon programları açarak, mezunlarına öğretmenlik hakkı sağlama yarışına girmişlerdir. Geline bu noktada, üniversitelerde eğitim fakülteleri ve eğitim bilimcilerin görev almadığı pedagojik formasyon programları açılmış, bu programlarda eğitim bilimcilerin dışındaki öğretim elemanlarına görev verilmiştir. Yeterli donanımın olmadığı yerlerde, sırf politik nedenlerle her şehrimize bir üniversite açalım diye üniversiteler açmak, her üniversiteye eğitim fakültelerinin açılmasına izin vermek hangi etiğe sığar ki? Özellikle özel üniversitelerde açılan eğitim fakültelerinin ileride doğuracağı tehlikelere, suiistimallere, akıl sır erdiremiyorum.

4+4+4 zorunlu eğitim uygulamaları ile birlikte, ilkökul eğitiminin 4 yıl olması, bunun sonucunda da 60 bin civarında sınıf öğretmeninin alan değişikliği ile başka branşlara atanması ne derece etikdir. Öğretmen olan birinin her alanının öğretimini etkinlikle yapar gibi bir düşünceyi kınıyorum. Bir öğretmen ne her derse girebilir, ne de girdiği bu derslerde verimli olabilir. Düşünmeden, akılsız uygulamalara meydan vermek öğretmenlik mesleğine vurulan en önemli darbelerden biridir.

Öğretmen eğitimi ile ilgili modelsizlik ve sistemsizliğin hüküm sürdüğü ülkemizde, öğretmen yetiştiren kurumların yani eğitim fakültelerinin dekanlarının büyük bir çoğunluğu alan dışında görev yapan öğretim üyeleridir. Öğretmen yetiştirme modeli ile ilgili son zamanlarda yapılan toplantılara da katılan da bu alan dışı öğretim elemanlarıdır. Öğretmenlik mesleğinin dışında istihdam edilen bu öğretim üyelerinin, öğretmenlik mesleğinin kalitesine yönelik kararlar alabilmesi ne derece doğrudur? Öğretmen eğitiminin ve mesleğinin gereğine ve önemine inanmayan, mesleğin yeterliklerini ve standartlarını bilmeyen bu insanların, öğretmen yetiştirme ile ilgili alacakları kararlar etik olacak mı? Her öğretim üyesinin kendi yaşam alanına yönelik kararlara öncelik verdiği ve diğer alanların daha sonra gelmesi gerektiğini düşünen bir zihniyetin aldığı kararlar nasıl ve kimler tarafından sorgulanacaktır. Sorgulansa da olumlu sonuçlar elde edilebilecek mi?

13 Kasım 2009'da, mesleki eğitim alanına öğretmen yetiştiren kurumlar (Teknik Eğitim Fakülteleri, Mesleki Eğitim fakülteleri, Ticaret ve Turizm Eğitimi fakülteleri vb) kapatılmış, bu alana öğretmen yetiştirme ile ilgili önemli bir boşluk söz konusu olmuştur. Kanaatimce yine ayaküstü yoğunlaştırılmış kurslarla bu alana öğretmen yetiştirme ya da atama söz konusu olacaktır.

Başlıca görevlerinden biri, nitelikli insan gücünün planlanması ve yetiştirilmesi olan YÖK'ün, öğretmen ihtiyacının doyum noktasına ulaştığı, eğitim fakültelerinin

Türk eğitim sisteminin em önemli sorunu “zihniyet” meselesidir. Eğitim bir sistemdir. Bütün sistemlerde olduğu gibi sistemi oluşturan bileşenlerin yapısal öğeleri ve işlevsel nitelikleri birbirinin seçeneği değil bütünlükçüdür.

bu ihtiyacı fazlası ile karşıladığı, 500.000’den fazla işsiz öğretmenin atama beklediği, fen-edebiyat fakültesi, güzel sanatlar fakültesi, ilahiyat fakültesi, su ürünleri fakültesi vb mezunlarına öğretmenlik umudunun verilmesi, farklı branşlardaki öğretim elemanlarının pedagojik formasyon derslerine girmesi ne derecede etik bir davranıştır diye sadece düşünüyorum.

Sonuç ve Öneriler

Türk eğitim sisteminin em önemli sorunu “zihniyet” meselesidir. Eğitim bir sistemdir. Bütün sistemlerde olduğu gibi sistemi oluşturan bileşenlerin yapısal öğeleri ve işlevsel nitelikleri birbirinin seçeneği değil bütünlükçüdür. Onlarca dinamik sistem niteliğinin birine düşman, ötekine hayran “paradigma” kampları olmamalıdır. Bu kampların ekonomik ve politik rantları vardır. Sadece bir örnek yeter: Öğretmeni ve eğitimini

seçenek unsurlar olarak gören kitle dalkavuklarının dayatmasına karşı durabilecek, bu rant uğruna ayaküstü verilen sözde hizmet içi kurslarla öğretmenlik mesleğinin ayaklar altına alınmasına direnecek zihniyete sahip bir nesil yetiştirmek ya da bu zihniyette yetişmiş olanlara, eğitim sistemini ya da öğretmen yetiştirme ve atama sistemini teslim etmek gerekir. Bu iş, öğretmenlik mesleğini, mesleğin eğitimini, etiğini bilen çağdaş ve vatansever insanların işidir.

Öğretmen yetiştirme, “çağdaş bir model” anlayışı ile öğretmen yetiştiren kurumlar aracılığıyla yapılmalıdır. Bunun için de “sadece öğretmen yetiştiren kurumlar” kurulmalı, bu kurumlar aracılığıyla, kaynaşık bir modelle öğretmen yetiştirilmelidir. Ayaküstü kurslar, bir yıllık ya da dönemlik “zip”lenmiş programlar, ya da mektupla öğretmen yetiştirme gibi süreçlerle değil. Öğretmen mesleği, öğretmen olacak kişilerin öğretmenlik mesleğine isteyerek seçmesi, bu mesleği yapmak için kaliteli olarak yetişmesi, atandığında da severek yapması vb unsurlar dikkate alındığında kutsanacak bir meslek olacaktır.

Bir yandan öğretmenliği kutsarken, öte yandan mesleki standartları hiçe sayan uygulamalar yapılmaktadır. Bir yandan bilginin ezberlenmesine karşı duranlar, öte yandan eğitim fakültesi mezunlarını “bilgisiz” olmakla suçlamaktadırlar. Türkiye’deki 100’e yakın eğitim fakültesinin en azından 90 tanesi fen-edebiyat fakültesinden “bozmadır”. Fen-edebiyat fakültelerinde kadro bulamayanlara eğitim

fakültelerinde makam verilmiştir. Bu olgular göz ardı edilerek “eğitim fakültelerinin” iyi öğretmen yetiştiremediği söylenebilmektedir. Kulaktan dolma bilgileriyle her konuda “eğitimle insan olunur” sloganını eğitimcilerin ağzından çalanlar, iş öğretmen eğitimine gelince “öğretmen olunmaz doğudur” tezini pazarlamaktadırlar. Fen-edebiyat fakültelerinin derdi “öğretmen” yetiştirmek” değil kendi mezunlarının işsiz kalmamasıdır. Daha da ötesi kendi yaşam alanlarını genişletmektir. Kendilerinin varlık nedeni olarak “bilimi” gerçekleştirmek yerine ikinci öğretim programlarından para kazanmayı görmektedirler. Pedagojik formasyon ve ayaküstü öğretmen yetiştirme kurslarının mesleğe kazandırdıkları hiçbir şey yoktur ama götürdükleri fonlar banka hesaplarındadır.

Çift başlı ya da çok başlı öğretmen yetiştirme sisteminin, öğretmenlik mesleğinin onur ve statüsünü kurtarması mümkün gözükmemektedir.

Tüm bunlar göz önüne alındığında çift başlı ya da çok başlı öğretmen yetiştirme sisteminin, öğretmenlik mesleğinin onur ve statüsünü kurtarması mümkün gözükmemektedir. Sorunun yegâne çözümü öğretmen yetiştiren bir tek kurumun olması, bu kurumun da gerçek manada, elit bir kurum olarak kurumsallaştırılmasıdır. Bu kurumun adı kesinlikle günümüz şartları içinde ‘Eğitim Fakülteleri’dir. Bu kurumlarda, Öğretmen eğitiminin ehli olan ve yöneticilik ve liderlik özellikleri olan kişilerin yönetici olmaları sağlanmalı, kendi alanlarında iyi yetişmiş öğretim elemanlarının derslere girmesi standartta getirilmeli, kendi alanlarının dışındaki derslere girmelerine asla izin verilmemelidir. Üç-beş kuruş daha fazla ders ücreti alsın diye etik olmayan uygulamalara imkân verilmemelidir. Böyle uygulamaların varlığı cezai işlemler gerektirmelidir.

Öğretmenlik mesleği için meslek statüsü, önemli bir sorundur. Bütün meslek alanları göz önüne alındığında meslek elemanına en az değer verilen mesleklerden biri ya da birincisi öğretmenlik mesleğidir. Sosyal haklarının yetersizliği, herkesin öğretmenlik yapabileceği gerçeğinin kabul edilmesi, öğretmen atama, yer değiştirme, meslekte kariyer, gelişim ve yükselme gibi durumların bir standarda bağlanmaması, bu mesleğin saygınlığı ayaklar altına almaya devam edecektir. Onun için bu gibi durumların bir an önce düzeltilmesi ve öğretmenlik mesleğine hak ettiği değerin kazandırılması gerekmektedir. Özellikle özel üniversiteler ya da kurslarla yetiştirilen öğretmen adayların bu ülkenin sosyal dinamikleri de düşünüldüğünde önemli zararlar verebileceklerini görmezden gelemez. Bu yüzden öğretmen yetiştirme eğitimi, denetlenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili kararların iş-istihdam dengesi gözetilerek kesinlikle devlet tarafından verilmesi ve uygulanması gerekmektedir. Ancak iktidarların politik ve popülist uygulamalarına kurban edilmemelidir.

YÖK'ün öğretmen yetiştirme programlarının açılmasıyla ilgili kararları daha çok kişisel girişimlere bağlı olarak hatırlanarak hatırlanarak meselesi, daha çok arama ve iletişim kurma anlayışına dayalı olarak açılmaktan vazgeçilmelidir. Hangi branşla ilgili program talebi gelmişse, bu programların açılması için asgari kriterlerin belirlenip uygulanması yoluyla açılmasına karar verilmelidir.

Tüm bu tespitleri ve çözüm önerilerini uygulamaya koyabilecek, Büyük Türk Milleti'nin özlemini duyduğu çağdaş bir "Türkiye Cumhuriyeti Devleti Yönetimi"dir. Yüce Allah Türk Milletinin kaderini, millet kavramının kıymetini bilmeyen ve bunu alt kimliklere kurban edenlere bırakmasın, korusun.

Kaynaklar

Gözütok, F.D. (1999), Öğretmenlerin Etik Davranışları. The Third International Conference Teacher education. Almost (2000), Crises and Challenge Teacher education, June 27 – July 1 1999, Bert Berl College. Isreal. file:///C:/Users/user/Desktop/%C3%B6%C4%B9Fretmen%20eti%C4%B9Fi.pdf 02.06.2014 tarihinde erişilmiştir.

<http://cms.inonu.edu.tr/tr/egitim/content/3901> 03.06.2014 tarihinde erişilmiştir.

<http://gundem.bugun.com.tr/2014-kpss-sinav-yerleri-2014-kpss-ucreti-haberi/1102684> 02.06. 2014 tarihinde erişilmiştir.

Millî Eğitim Temel Kanunu. http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_1/temelkanun_1.html 02.02.2014 tarihinde erişilmiştir.

White, T.J.,(1988), Right or Wrong- A Brief Guide to Understanding Ethics: New Jersey: Prentice Hall.